

Examen VMBO-GL en TL

2013

tijdvak 2
dinsdag 18 juni
13.30 - 15.30 uur

maatschappijleer 2 CSE GL en TL

Bij dit examen hoort een bijlage.

Dit examen bestaat uit 41 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 62 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Politiek en beleid

tekst 1

De Eerste Kamer behandelt binnenkort de initiatiefwet van Stef Blok (VVD) en Fatma Koşer Kaya (D66), die moet regelen dat gepensioneerden meer invloed krijgen op hun pensioen.

bron: www.vvd.nl van 23 januari 2012

Lees tekst 1.

- 1p 1 Zitten Stef Blok en Fatma Koşer Kaya in de Eerste Kamer of in de Tweede Kamer?
- A in de Eerste Kamer, want alleen Eerste Kamerleden hebben het recht van initiatief
 - B in de Eerste Kamer, want de wet wordt in de Eerste Kamer behandeld
 - C in de Tweede Kamer, want alleen Tweede Kamerleden kunnen een initiatiefwet indienen
 - D in de Tweede Kamer, want in de Eerste Kamer werken partijen niet samen

tekst 2

Alle bonnetjes onkosten kabinet openbaar

RTL Nieuws heeft alle onkosten van de ministers en staatssecretarissen opgevraagd. Vanaf nu zijn deze allemaal online te vinden in een overzicht op onze website.

De onkosten betreffen onder andere hotels, reizen, drank en eten, kranten, opleidingen en verbouwingen aan de werkkamer. In totaal bedragen de bonnetjes meer dan 1,5 miljoen euro. De meeste onkosten zijn gemaakt voor buitenlandse reizen.

naar: www.rtl.nl van 29 februari 2012

Lees tekst 2.

- 1p 2 De massamedia hebben verschillende functies voor de democratie. Welke functie vervult RTL Nieuws met de publicatie van alle onkosten van de ministers en staatssecretarissen?
- A een bijdrage leveren aan de meningsvorming van burgers over een politiek onderwerp
 - B burgers informeren over het overheidsbeleid
 - C het controleren van politici

tekst 3

Brussel akkoord met overname Kwik-Fit

De Europese Commissie heeft ingestemd met de overname van garagebedrijf *Kwik-Fit* door het handelsbedrijf *Itochu*. Volgens de commissie leidt de overname niet tot een dominante marktpositie van *Itochu*. Het bedrijf *Itochu* betaalt omgerekend 730 miljoen euro.

naar: Algemeen Dagblad van 13 mei 2011

- 1p 3 Met welk uitgangspunt van de Europese samenwerking heeft de Europese Commissie rekening gehouden volgens tekst 3? met het uitgangspunt
- A bevorderen van vrij verkeer van goederen en mensen
 - B eerbiedigen van de mensenrechten
 - C garanderen van eerlijke concurrentie
 - D verbeteren van stabiliteit en veiligheid in Europa

tekst 4

Commissaris van de Koningin verzoekt PVV'ers niet zelf te rijden

Het dienstautoverbod¹⁾ blijft twee Limburgse PVV- ... achtervolgen. Eerder hadden de twee tevergeefs bij hun partij geklaagd dat het soms wel erg zwaar is om na een lange dag in je eigen auto terug te rijden. Nu heeft ook de Limburgse commissaris van de Koningin beide ... gevraagd om na lange werkdagen niet meer zelf achter het stuur te kruipen. Dit vanwege de verkeersveiligheid. De commissaris van de Koningin is de voorzitter van het orgaan waarin de twee PVV-ers zitten.

naar: de Volkskrant van 18 november 2011

noot 1 De PVV wilde niet dat haar politici gebruikmaakten van een dienstauto, omdat het volgens de partij geldverspilling is.

- 1p 4 Welke politieke functie moet twee keer worden ingevuld op de puntjes in tekst 4?
- A Eerste Kamerleden
 - B gedeputeerden
 - C gemeenteraadsleden
 - D wethouders
- 2p 5 Belangengroepen en politieke partijen hebben niet dezelfde rol en kenmerken, maar kunnen op sommige punten wel overeenkomen. Hieronder staan vier beweringen:
- 1 houden zich bezig met de samenleving als geheel en wegen daarbij verschillende belangen af
 - 2 kunnen invloed uitoefenen op ministers
 - 3 kunnen leden hebben
 - 4 kunnen meedoen aan verkiezingen voor de Tweede Kamer
- Geef voor elke bewering aan of de bewering geldt voor politieke partijen, voor belangengroepen of voor allebei.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
- 1 geldt voor ...
 - 2 geldt voor ...
 - 3 geldt voor ...
 - 4 geldt voor ...

tekst 5

Zware misdrijven verjaren niet meer

Misdrijven waar twaalf jaar cel of meer op staat, zoals doodslag, kunnen niet meer verjaren. Hetzelfde geldt voor ernstige zedenmisdrijven waarvan kinderen het slachtoffer zijn. Dat heeft het kabinet vrijdag besloten.

naar: www.nu.nl van 27 mei 2011

- 1p 6 Waarom is de kop van tekst 5 eigenlijk niet juist?
- A omdat de minister van justitie zijn goedkeuring nog moet geven
 - B omdat eerst de rechters hier nog mee moeten instemmen
 - C omdat het kabinet over dit soort zaken geen besluiten mag nemen
 - D omdat het parlement zich hierover nog moet uitspreken

tekst 6

Job Cohen treedt af

Job Cohen treedt af als voorzitter van de fractie en als politiek leider van de PvdA. Dat heeft de PvdA vanmiddag bekendgemaakt. Al sinds Cohen was aangetreden als politiek leider van de PvdA, kreeg hij veel kritiek. Toch werd de partij tijdens de verkiezingen van 2010 met dertig zetels bijna de grootste. Voordat Cohen leider van de PvdA werd, was hij burgemeester van Amsterdam. Het is nog niet bekend wat hij nu gaat doen.

naar: www.sevendays.nl van februari 2012

- 1p 7 In welke twee politieke organen heeft Job Cohen volgens tekst 6 gezeten?
- A kabinet en college van B en W
 - B kabinet en gemeenteraad
 - C Tweede Kamer en college van B en W
 - D Tweede Kamer en gemeenteraad

- 1p 8 Een kenmerk van een parlementaire democratie is dat er sprake is van een machtscheiding. In Nederland zijn echter niet alle machten volledig gescheiden.
Welke twee machten zijn in Nederland niet volledig gescheiden?
A de rechterlijke macht en de uitvoerende macht
B de rechterlijke macht en de wetgevende macht
C de wetgevende macht en de uitvoerende macht
- 1p 9 Hoe wordt een kabinet genoemd dat uit meerdere partijen bestaat?
A een coalitie
B een meerderheidskabinet
C een regeerakkoord
D een regering

tekst 7

Partijen eisen opheldering

Het CDA eist opheldering van minister Leers voor Immigratie en Asiel over de situatie bij het COA, het Centraal Orgaan opvang asielzoekers. Ook andere partijen eisen opheldering en maatregelen. De PvdA heeft een spoeddebat aangevraagd. "Wij zijn al jaren bezig om de kosten van het COA onder de loep te nemen, maar konden er nooit goed de vinger achter krijgen."

naar: www.nos.nl van 19 september 2011

Lees tekst 7.

- 1p 10 Van welk recht heeft de **PvdA** gebruikgemaakt?
A van het recht om moties in te dienen
B van het recht om vragen te stellen
C van het recht van amendement
D van het recht van interpellatie

tekst 8

Rover start petitie voor reiskostenvergoeding

Reizigersvereniging Rover is een online petitie begonnen om afschaffing van de onbelaste reiskostenvergoeding te voorkomen. Ook roept Rover mensen die de auto willen pakken in plaats van het openbaar vervoer op om zich te melden op een speciaal meldpunt.

De petitie zal worden aangeboden aan zowel de Tweede Kamer als de Nederlandse Spoorwegen (NS).

naar: www.ad.nl van 30 mei 2012

Lees tekst 8.

- 2p 11 Rover is een belangengroep van en voor reizigers die gebruikmaken van het openbaar vervoer. Een kenmerk van belangengroepen is dat zij bepaalde belangen nastreven.

→ Noem een **ander** kenmerk van een belangengroep en verklaar met behulp van tekst 8 waarom Rover daaraan voldoet.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

Kenmerk: ...

Rover voldoet daaraan, want ...

- 2p 12 Hieronder staan vier beweringen over de (geringe) invloed van burgers op de politieke besluitvorming.

→ Geef van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.

1 Burgers hebben **geen** directe invloed op de vorming van de gemeenteraad.

2 Burgers hebben **geen** directe invloed op de vorming van de Provinciale Staten.

3 Burgers hebben **geen** directe invloed op de vorming van een kabinet.

4 Burgers hebben **geen** directe invloed op de vorming van het Europees Parlement.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

1 ...

2 ...

3 ...

4 ...

- 1p 13 De Europese Unie en haar voorlopers hadden oorspronkelijk twee doelen. Wat was een van deze oorspronkelijke doelen?
- A een gezamenlijk immigratiebeleid
 - B het invoeren van de euro
 - C het verbeteren van het milieu
 - D het verhogen van de welvaart
- 1p 14 Een Europese wet moet worden goedgekeurd door het Europees Parlement. Wie moet of moeten een Europese wet nog meer goedkeuren?
- A de Europese Commissie
 - B de ministers van de EU-landen die over het onderwerp van de wet gaan
 - C de parlementen van de landen die lid zijn van de EU
 - D het Europees Hof van Justitie

tekst 9

Volgens een peiling op 15 augustus 2012 zouden de politieke partijen, als er die dag verkiezingen zouden worden gehouden, de volgende zetelaantallen halen:

SP	35
VVD	33
PvdA	18
PVV	16
CDA	15
D66	14
ChristenUnie	7
GroenLinks	4
SGP	3
Partij voor de Dieren	3
50Plus	2

naar: www.coalitiechecker.nl van 15 augustus 2012

Lees tekst 9.

- 1p 15 Volgens deze zetelverdeling zou er slechts één centrum-links (midden-links) meerderheidskabinet gevormd kunnen worden, dat uit maximaal vier partijen bestaat. Welk kabinet is dit?
- A CDA, D66, PvdA, SP
 - B GroenLinks, Partij voor de Dieren, CDA, SP
 - C CDA, PvdA, PVV, VVD
 - D PvdA, SP, SGP, VVD

- 2p 16 Hieronder staan vijf uitgangspunten van verschillende politieke stromingen.
- 1 gespreide verantwoordelijkheid
 - 2 kleine rol voor de overheid
 - 3 rentmeesterschap
 - 4 solidariteit
 - 5 verkleinen van verschillen in macht
- Welke twee uitgangspunten horen bij de sociaaldemocratische stroming?
Kies **twee** nummers uit bovenstaand rijtje.

tekst 10

Fijn dat u belangstelling hebt voor rd.nl, de nieuwssite van het Reformatorisch Dagblad.
Vandaag is het zondag. We wijden deze dag in het bijzonder aan de dienst van God. Wij beschouwen de zondag als een rustdag, een opdracht van God en een geschenk, waar we dankbaar voor mogen zijn.
Om die reden actualiseren we onze site vandaag niet.

naar: www.rd.nl van mei 2012

Lees tekst 10.

- 1p 17 Met welke politieke partij voelen de makers van deze krant zich vanuit hun levensovertuiging over het algemeen het meest verwant?
- A D66
 - B SGP
 - C SP
 - D VVD

tekst 11

Rechtszaak tegen helpers Samir A. moet opnieuw

De rechtszaak tegen het echtpaar B. en S. moet worden overgedaan. Zij werden in 2009 tot drie jaar gevangenisstraf veroordeeld vanwege betrokkenheid bij de terreurgroep van Samir A.

... (1) ... oordeelde gisteren dat ... (2) ... het bewijs niet goed heeft beoordeeld. Het echtpaar verleende hand- en spandiensten aan Samir A., zo stelde ... (2) Ze zouden ook met vuurwapens hebben geoefend. Volgens ... (1) ... bewijst dit niet dat B. en S. wisten dat de groep aanslagen op politici wilde plegen.

naar: de Volkskrant van 7 december 2011

- 1p 18 Wat moet er op de puntjes in tekst 11 worden ingevuld?
- A (1) de Hoge Raad en (2) het gerechtshof
 - B (1) de Hoge Raad en (2) de rechtbank
 - C (1) het gerechtshof en (2) de Hoge Raad
 - D (1) het gerechtshof en (2) de rechtbank

tekst 12

Twaalf jaar cel voor berouwvolle man

De Utrechtse rechtbank heeft een man twaalf jaar onvoorwaardelijk opgelegd voor het vermoorden van zijn vriendin. De rechters twijfelden niet aan de oprechte spijt van de man over zijn daad. Op de zitting, twee weken geleden, en eerder al tijdens de politieverhoren, had de man overtuigend laten zien hoe verschrikkelijk hij zijn daad voor de familie van zijn vriendin vindt.

naar: de Volkskrant van 8 november 2011

- 1p 19 Op welk doel van straffen ligt de nadruk bij de straf in tekst 12?
- op
- A heropvoeding
 - B vergelding
 - C voorkomen van eigenrichting
 - D voorkomen van herhaling

- 2p 20 Hieronder staan vier beweringen over klassenjustitie.
- Geef van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.
- 1 Als een directeur, omdat hij directeur is, voor eenzelfde delict minder streng gestraft wordt dan een vuilnisman, is er sprake van klassenjustitie.
 - 2 Bij mensen van buitenlandse afkomst is er altijd sprake van klassenjustitie.
 - 3 Klassenjustitie kan plaatsvinden bij aanhouding, bij vervolging en bij berechting.
 - 4 Verschillen in inkomen en opleiding kunnen klassenjustitie bevorderen.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

- 1 ...
- 2 ...
- 3 ...
- 4 ...

tekst 13

Sportclubs letten op goed gedrag van jeugdtrainers

Wat doen sportclubs om seksuele delicten door jeugdtrainers te voorkomen? Bij AFC bijvoorbeeld douchen jeugdteams nooit gelijktijdig met senioren. Ook hangen daar camera's in de gangen bij de kleedkamers. Bij Sloterdijk moeten bestuursleden, trainers, ouders en leiders altijd met minstens twee volwassenen in de kleedkamer aanwezig zijn. Is een volwassene alleen, dan dient hij of zij iemand te vragen om erbij te komen.

naar: Het Parool van 31 maart 2012

Lees tekst 13.

- 1p 21 Wat doen sportclubs als AFC en Sloterdijk om seksuele delicten te voorkomen?
- A groepsvorming voorkomen
 - B maatschappelijke bindingen versterken
 - C persoonlijkheidskenmerken aanpakken
 - D sociale controle vergroten

tekst 14

Gemeenteraad eist keihard optreden tegen overvallers

De overvalgolf die de Rotterdamse regio momenteel overspoelt, moet zo snel mogelijk worden aangepakt. Rotterdam heeft al veel maatregelen met succes ingezet. Maar er is blijkbaar een nieuwe aanwas van jonge daders. Het is belangrijk helder te krijgen wat de sociale omgeving is van deze jongeren. En of zij ook nog broertjes hebben die op het verkeerde pad dreigen te raken.

De VVD is het daarmee eens. Fractievoorzitter Maarten van de Donk: "Het lijkt erop dat de meeste overvallers uit deze omgeving komen. De daders zijn dus onder ons. Het is dan ook goed dat de politie vijftig rechercheurs extra vrijmaakt, maar voor de lange termijn is het nodig om te kijken naar de omgeving van de overvallers."

naar: De Telegraaf van 1 maart 2012

- 1p 22 In tekst 14 staat dat het belangrijk is om naar de sociale omgeving van de overvallers te kijken.

Welke verklaring van criminaliteit past bij deze aanpak?

- A Criminaliteit is een aangeboren eigenschap.
- B Crimineel gedrag wordt van elkaar geleerd.
- C De gelegenheid maakt de dief.
- D Iemand die eenmaal een misdaad heeft begaan, krijgt het etiket 'crimineel' opgeplakt.

tekst 15

Busovervallertje in cel

Een 14-jarige jongen uit Middenmeer heeft gisteren wegens twee gewapende busovervallen en een scooterdiefstal een celstraf opgelegd gekregen van 210 dagen, waarvan 103 voorwaardelijk. Ook moet hij een jaar gedragstherapie volgen.

bron: Spits van 26 april 2012

Lees tekst 15.

- 1p 23 Hoe lang moet de 14-jarige jongen in de cel zitten?
- A 210 dagen, maar als hij zich goed gedraagt, mag hij er na 103 dagen uit
 - B 107 dagen, maar als hij zich binnen een bepaalde tijd opnieuw schuldig maakt aan soortgelijke misdrijven, moet hij ook nog 103 dagen zitten
 - C 103 dagen, op voorwaarde dat hij zich in de gevangenis goed gedraagt; zo niet, dan moet hij in totaal 210 dagen zitten
 - D 0 dagen, want hij is minderjarig en dan kun je niet werkelijk in een cel komen te zitten

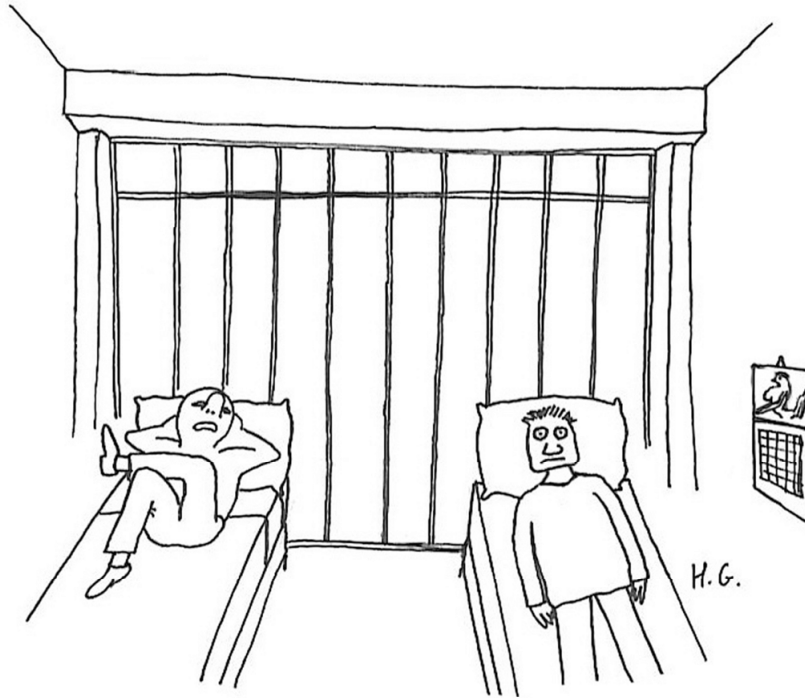
Zie tekst 15.

- 2p 24 Hieronder staan vier beweringen.
- Geef van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.
- 1 De jongen heeft een bijkomende straf en een maatregel opgelegd gekregen.
 - 2 De jongen kan in hoger beroep gaan.
 - 3 De rechtszaak van de jongen was **niet** openbaar.
 - 4 Uit tekst 15 blijkt dat de jongen berecht is door een strafrechter voor volwassenen.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

- 1 ...
- 2 ...
- 3 ...
- 4 ...

afbeelding 1

"Troost je met de gedachte dat je er uit komt als een betere crimineel."

bron: Harry Gijsberts, cartoon.blog.nl van 6 juli 2009

- 1p 25 Een sanctie of straf wordt opgelegd met bepaalde doelen. In afbeelding 1 zegt een van de gevangenen: "Troost je met de gedachte dat je er uit komt als een betere crimineel." Welk doel is volgens hem **niet** behaald?
- A beveiliging van de maatschappij
 - B genoegdoening aan het slachtoffer
 - C handhaving van de rechtsorde
 - D resocialisatie
- 1p 26 Er wordt veel onderzoek gedaan naar criminaliteit. Welk soort criminaliteit wordt relatief weinig door allochtone groepen gepleegd?
- A diefstal
 - B drugscriminaliteit
 - C veelvoorkomende criminaliteit
 - D witteboordencriminaliteit

tekst 16

Jeugdstrafrecht

Voor kinderen in de leeftijd tot ... **(a)** ... geldt het jeugdstrafrecht. Jonge kinderen tot ... **(b)** ... die iets doen wat strafbaar is, kunnen niet strafrechtelijk worden vervolgd. Ze mogen wel door de politie worden aangehouden, worden gefouilleerd (aan lichaam en kleding onderzocht) en worden meegenomen naar het politiebureau voor verhoor.

naar: www.om.nl van juli 2012

- 1p 27 Welke twee verschillende leeftijden moeten op de puntjes in tekst 16 worden ingevuld?
	bij (a)	bij (b)
A	16 jaar	10 jaar
B	16 jaar	12 jaar
C	18 jaar	10 jaar
D	18 jaar	12 jaar
- 1p 28 Een rechter kan hoofdstraffen, bijkomende straffen en maatregelen opleggen. Wat voor een soort sanctie(s) zijn een geldboete, een taakstraf en een gevangenisstraf?
- A alle drie hoofdstraffen
 - B een hoofdstraf en twee bijkomende straffen
 - C een hoofdstraf en twee maatregelen
 - D een hoofdstraf, een bijkomende straf en een maatregel
- 2p 29 Hieronder staan vier beweringen over de Halt-afdoening.
→ Geef van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.
- 1 De rechter legt alleen een Halt-afdoening op voor misdrijven.
 - 2 Een Halt-afdoening kan bestaan uit een leerstraf.
 - 3 Een Halt-afdoening past binnen het opsporingsbeleid van de overheid.
 - 4 Vanaf tien jaar kan een jongere verplicht worden een Halt-afdoening te volgen.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
- 1 ...
 - 2 ...
 - 3 ...
 - 4 ...

Analyse maatschappelijk vraagstuk: overlast door hondenpoep

Bij de beantwoording van de vragen 30 tot en met 41 maak je gebruik van de teksten 1 tot en met 6 in het tekstboekje.

Lees tekst 1.

- 4p 30 Overlast door hondenpoep is een maatschappelijk vraagstuk. Een maatschappelijk vraagstuk heeft vier kenmerken. Eén van deze kenmerken is bijvoorbeeld dat het vraagstuk de aandacht krijgt van de media. In en rond januari 2012 hebben diverse media aandacht besteed aan de overlast door hondenpoep.
- Welke **twee andere** kenmerken van een maatschappelijk probleem komen in tekst 1 naar voren?
- Geef van beide kenmerken een citaat of voorbeeld uit tekst 1.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
- Kenmerk 1: ...
- Een voorbeeld/citaat hierbij uit tekst 1 is: ...
- Kenmerk 2: ...
- Een voorbeeld/citaat hierbij uit tekst 1 is: ...
- 4p 31 Een maatschappelijk vraagstuk als overlast door hondenpoep kun je bekijken vanuit verschillende invalshoeken, zoals de sociaaleconomische invalshoek.
- Welke **twee andere** invalshoeken zijn te herkennen in tekst 1?
- Geef een verklaring voor je antwoord.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
- Invalshoek 1: ...
- Deze invalshoek is te herkennen, omdat ...
- Invalshoek 2: ...
- Deze invalshoek is te herkennen, omdat ...
- 4p 32 Tekst 1 is verschenen in de Volkskrant. De media kunnen niet alle nieuwsberichten plaatsen of uitzenden. Daar is te weinig ruimte voor. Ze moeten een keuze maken tussen verschillende berichten. Hiervoor gebruiken de media een aantal criteria. Zo kunnen de eigen waarden of normen van de journalist een rol spelen en moet een bericht bijvoorbeeld passen bij de identiteit van het medium.
- Noem **twee andere** selectiecriteria die een rol gespeeld kunnen hebben bij het plaatsen van tekst 1 in de Volkskrant.
- Geef per selectie criterium een reden waarom de redactie van de Volkskrant van dat criterium is uitgegaan.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
- Selectie criterium 1: ... want ...
- Selectie criterium 2: ... want ...

- 1p 33 In Nederland wordt hondenbelasting geheven. Dit is belasting die betaald moet worden door mensen die een hond bezitten.
Welk bestuursniveau bepaalt of de hondenbelasting geheven wordt en bepaalt ook de hoogte van deze belasting?
- A Dat bepaalt een gemeente zelf.
 - B Dat is bij wet geregeld door de Europese Unie.
 - C Dat wordt landelijk bepaald door het rijk.
 - D Dat wordt per provincie bepaald.

Lees tekst 2.

- 3p 34 In tekst 2 worden groepen genoemd die bij het vraagstuk 'overlast door hondenpoep' betrokken zijn.
- a Noem twee groepen uit tekst 2 die tegengestelde belangen kunnen hebben.
 - b Geef van beide groepen een belang dat zij kunnen hebben.
- Let op: de belangen die je bij b noemt, hoeven niet tegengesteld te zijn. Je mag alleen niet twee keer eenzelfde belang noemen.*
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
- Twee groepen die tegengestelde belangen kunnen hebben: ... en ...
- Een belang van ... (vul groep in) kan zijn: ...
- Een **ander** belang van ... (vul groep in) kan zijn: ...

Lees tekst 3.

- 1p 35 In het proces van politieke besluitvorming kun je verschillende fasen onderscheiden.
- In welke fase zit het hondenpoepbeleid van Leeuwarden in tekst 3?
- A fase 1: uiten van wensen en erkennen van wensen als politieke problemen
 - B fase 2: vergelijken/afwegen van problemen; het bedenken van oplossingen voor politieke problemen
 - C fase 3: beslissen over problemen
 - D fase 4: uitvoeren van besluiten

Zie tekst 3.

- 2p **36** Om de overlast van hondenpoep te bestrijden kan een gemeente verschillende maatregelen nemen, bijvoorbeeld het inzetten van milieucontroleurs zoals de gemeente Leeuwarden doet. Dit kunnen zowel preventieve als repressieve maatregelen zijn.
- Noem uit tekst 3 een preventieve en een repressieve maatregel die de gemeente Leeuwarden neemt om de overlast van hondenpoep te bestrijden.

Let op: Het inzetten van milieucontroleurs mag je niet meer noemen.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

Preventieve maatregel: ...

Repressieve maatregel: ...

Zie tekst 3.

- 2p **37** Iemand die in Leeuwarden de poep van zijn of haar hond niet opruimt, maakt zich schuldig aan een vorm van criminaliteit.
- Wat houdt het begrip criminaliteit in?
- Citeer een zin uit tekst 3 waaruit blijkt dat het niet opruimen van hondenpoep in Leeuwarden een vorm van criminaliteit is.

Lees tekst 4 en zie tekst 3.

- 1p **38** Criminaliteit is een plaats- en tijdgebonden begrip.
- Is de informatie in tekst 3 en tekst 4 wel of niet een voorbeeld van criminaliteit als plaatsgebonden begrip?
- Verklaar je antwoord.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

De informatie in tekst 3 en 4 is ... (kies uit: wel/niet)

een voorbeeld van criminaliteit als plaatsgebonden begrip, want ...

Lees tekst 5.

- 1p 39 De Duitse advocaat is naar het Europees Hof voor de Rechten van de Mens gestapt. Het Hof zal het verzoek van de advocaat toetsen aan het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM). Wat zal het gevolg voor Nederland zijn als het Europees Hof voor de Rechten van de Mens vindt dat de hondenbelasting in strijd is met het EVRM en de Duitse advocaat gelijk geeft?
- A De uitspraak heeft voor Nederland geen gevolgen, omdat Nederland het EVRM niet heeft ondertekend en zich niet aan deze regels hoeft te houden.
 - B De uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens is niet bindend maar meer een soort advies; Nederland hoeft zich er (net als Duitsland) niets van aan te trekken.
 - C Nederland zal zich net als Duitsland aan de uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens moeten houden.

Lees tekst 6 en zie tekst 5.

- 1p 40 Teksten kunnen in meer of mindere mate subjectief of objectief zijn.
→ Welke tekst is het meest subjectief, tekst 5 of tekst 6?
Geef een reden waarom dat zo is.
- 2p 41 Vind jij het een goede zaak als de hondenbelasting in Nederland zou worden afgeschaft?
Beargumenteer je antwoord en betrek in je antwoord de volgende twee aspecten:
- 1 je mening over het wel of niet in strijd zijn van het heffen van hondenbelasting met (een kenmerk van) de rechtsstaat en
 - 2 je mening over de noodzaak of meerwaarde van het heffen van hondenbelasting (om de overlast van honden(poep) tegen te gaan).
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
Ik ben ... (kies uit: voor/tegen) het afschaffen van de hondenbelasting, want ... (betrek de aspecten 1 en 2 in je antwoord).

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.